



Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

# **EGZAMIN MATURALNY 2010**

## **WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE**

### **POZIOM ROZSZERZONY**

#### **Klucz punktowania odpowiedzi**

**MAJ 2010**

**Zadanie 1. (0–2)**

Wiadomości i rozumienie	Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej – znajomość zasad funkcjonowania organów władzy publicznej (I/7)
-------------------------	---

a) (0–1)

Poprawna odpowiedź

Kreacyjna

b) (0–1)

Poprawna odpowiedź

B. Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Jeżeli zdający zaznaczy w punkcie b) więcej niż jedną odpowiedź, otrzymuje 0 p.

**Zadanie 2. (0–2)**

Wiadomości i rozumienie	Rozpoznawanie gałęzi (dziedzin) prawa (I/10)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

A. karne

B. cywilne

C. administracyjne

D. konstytucyjne

**2 p.** – za wszystkie poprawne odpowiedzi**1 p.** – za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi**0 p.** – za mniej niż dwie poprawne odpowiedzi**Zadanie 3. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Spółeczeństwo polskie – określenie różnicy pomiędzy mniejszością etniczną a narodową (I/2)
-------------------------	--

Przykłady poprawnych odpowiedzi

- *w polskim prawie odmiennie zdefiniowano mniejszości narodowe i etniczne: mniejszość narodowa – utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie; mniejszość etniczna – nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie;*
- *w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym przyznano zasadniczo identyczną pozycję prawną, a jedyna różnica wynika z zapisów w ordynacji wyborczej do Sejmu, która zarejestrowanym komitetom wyborczym mniejszości narodowych przyznaje zwolnienie z konieczności uzyskania progu wyborczego.*

**1 p.** – podano jedną z wymienionych różnic**Zadanie 4. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej – znajomość struktury organów władzy publicznej (I/7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

Minister Finansów, Prezes Rady Ministrów

**1 p.** – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi**0 p.** – np., gdy

- podano tylko jedno wskazanie, np. Minister Finansów
- podano więcej niż dwa wskazania z zamieszczonej w zadaniu listy

**Zadanie 5. (0–2)**

Wiadomości i rozumienie	Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej – rozumienie zasad funkcjonowania organów władzy publicznej (I/7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

- A. – 1
- B. – 3
- C. – 5
- D. – 2

**2 p.** – za wszystkie poprawne odpowiedzi

**1 p.** – za poprawne dobranie aktów prawnych do trzech lub dwóch organów władzy

**0 p.** – podano mniej niż dwie poprawne odpowiedzi

Każdemu z organów władzy odpowiada tylko jeden dokument. Przyporządkowanie dwóch lub więcej aktów prawnych do jednego organu władzy jest błędem.

**Zadanie 6. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej – znajomość struktury administracji publicznej (I/7)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

- A. – 3
- B. – 1

**1 p.** – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

**0 p.** – za podanie tylko jednej odpowiedzi lub przyporządkowanie dwóch organów władzy do jednego rodzaju administracji

**Zadanie 7. (0–2)**

Wiadomości i rozumienie	Organizacje i instytucje międzynarodowe – znajomość organów (organizacji) działających w ramach systemu Narodów Zjednoczonych (I/15)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

UNICEF [Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci; FNZ Pomocy Dzieciom, United Nations Children’s Fund]

UNHCR [Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców; Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców; United Nations High Commissioner for Refugees]

**2 p.** – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

**1 p.** – za podanie jednej poprawnej odpowiedzi

**0 p.** – za obie niepoprawne odpowiedzi

**Zadanie 8. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Znajomość podstawowych dokumentów chroniących prawa i wolności człowieka (I/9)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

- A. – 1
- B. – 3
- C. – 2

**1 p.** – za podanie wszystkich poprawnych odpowiedzi

**Zadanie 9. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Polityka – identyfikowanie kluczowych postaci międzynarodowej sceny politycznej (I/15)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

- A. Ronald Reagan
- B. Willy Brandt
- C. Robert Schuman

**1 p.** – za podanie wszystkich poprawnych odpowiedzi

**Zadanie 10. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Lokalizuje ważne wydarzenia w czasie i przestrzeni (II/4)
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź

- Mapa A. – 1 [Wspólnoty Europejskie w styczniu 1973 r.]  
Mapa B. – 3 [Unia Europejska w maju 2004 r.]

**1 p.** – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

**Zadanie 11. (0–3)**

Wiadomości i rozumienie	Znajomość modeli ustrojowych państw demokratycznych (I/5)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

- A. Niemcy [RFN, Republika Federalna Niemiec]  
Bundesrat [Rada Federalna; Rada Związkowa]  
federacja
- B. Senat  
Izba Reprezentantów [U.S. House of Representatives]  
prezydencki
- C. federacja [państwo związkowe, państwo o strukturze złożonej, konfederacja<sup>1</sup>]  
parlamentarno-komitetowy [system rządów zgromadzenia, rządy konwentu, system komitetowy]

**1 p.** – za każdą poprawną odpowiedź

**Zadanie 12. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Organizacje i instytucje międzynarodowe – znajomość struktur ONZ (I/15)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

Francja, Rosja, USA

**1 p.** – za poprawne podanie wszystkich elementów odpowiedzi

**0 p.** – za podanie nazwy tylko jednego państwa lub w przypadku każdej innej niezgodnej z kluczem odpowiedzi

<sup>1</sup> W nazwie państwa występuje określenie konfederacja.

**Zadanie 13. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Problemy współczesnego świata – lokalizuje ważne wydarzenia w czasie i przestrzeni (I/16; II/4)
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź

A. Ruanda [Rwanda] – 4

B. Sudan – 2

**2 p.** – za poprawne podanie wszystkich elementów odpowiedzi

**1 p.** – za podanie jednej z następujących odpowiedzi:

- poprawne podanie nazwy jednego z krajów i numeru, którym oznaczono go na mapie
- poprawne podanie nazwy dwóch krajów

**0 p.** – np. za podanie

- błędnych nazw obu państw, chociaż numery, którymi oznaczono je na mapie są poprawne
- poprawnej nazwy tylko jednego z państw i błędnych numerów

**Zadanie 14. (0–3)**

Korzystanie z informacji	Budowanie wniosków na podstawie analizy źródła statystycznego (II/1)
--------------------------	--

Przykładowe poprawne odpowiedzi

Zmiany zachodzące w czasie

- *Pomiędzy rokiem 1992 a 2003 odsetek osób uznających niestabilność polityczną za uciążliwą zmalał*
- *Pomiędzy rokiem 1992 a 2003 odsetek osób uznających niestabilność polityczną za nieuciążliwą lub raczej nieuciążliwą wzrósł.*

Zmiany na tle innych problemów

*Niestabilność polityczna [zarówno roku 1992 jak 2003] na tle innych problemów była wymieniana jako szczególnie uciążliwa – drugie wskazanie spośród wymienionych w tabeli.*

**3 p.** – za podanie odpowiedzi zawierającej trzy elementy (1 p. za każdy element)

- opis zmiany, jaka dokonała się w czasie
- wskazanie, jak opinia dotycząca wpływu niestabilności politycznej kształtowała się na tle innych opinii
- poprawne wykorzystanie danych liczbowych

**Zadanie 15. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Budowanie wniosków na podstawie analizy źródła statystycznego (II/1; II/2)
--------------------------	--

Przykładowe poprawne odpowiedzi

- *Polacy i Czesi podobnie oceniali zmiany zachodzące po roku 1989, a sytuacja ekonomiczna w ich krajach była odmienna [w Czechach wskaźniki ekonomiczne były lepsze niż w Polsce].*
- *Węgrzy najgorzej oceniali zmiany zachodzące po roku 1989 [gorzej niż w Polsce], a sytuacja ekonomiczna w ich kraju była lepsza niż w Polsce.*
- *Polacy lepiej oceniali zmiany zachodzące po roku 1989 niż Węgrzy, chociaż wskaźniki ekonomiczne w Polsce były gorsze niż na Węgrzech.*
- *Największy wzrost bezrobocia miał miejsce w Czechach, natomiast najmniejszy na Węgrzech, tymczasem ocena zmian po 1989 roku wśród Czechów była zdecydowanie lepsza niż na Węgrzech.*
- *Sytuacja ekonomiczna Węgrów była najlepsza [dobra], a ich ocena procesu transformacji była najgorsza [zła].*

**2 p.** – za podanie dwóch poprawnie sformułowanych argumentów

**1 p.** – za podanie jednego poprawnie sformułowanego argumentu

**Zadanie 16. (0–4)**

Korzystanie z informacji	Budowanie wniosków na podstawie analizy źródła narracyjnego (II/1) Rozumienie wydarzeń i procesów społeczno-ekonomicznych (I/5)
--------------------------	--

a) (0–2)

Przykładowe poprawne odpowiedzi

- *Akceptacja społeczna dla reform [gotowość do poniesienia wyrzeczeń koniecznych w okresie transformacji].*
- *Poparcie dla reform ekonomicznych różnych ugrupowań politycznych.*
- *Opozycja skupiona wokół Wielkiej Solidarności była niepodzielona i popierała zmiany.*

**2 p.** – za poprawne podanie dwóch czynników

**1 p.** – za poprawne podanie jednego czynnika

b) (0–2)

Przykładowa poprawna odpowiedź

*Nie da się jednocześnie zachować socjalnych oston typowych dla państwa socjalistycznego i jednocześnie wprowadzić gospodarki rynkowej.*

**2p.** – za poprawne wyjaśnienie sprzeczności tkwiącej w użytych określeniach: socjalizm w przedsiębiorstwach – kapitalizm w sklepach

**1 p.** – za podanie niepełnego wyjaśnienia

**0 p.** – za brak odpowiedzi lub wyjaśnienie zawierające błędy

### Zadanie 17. (0–1)

Korzystanie z informacji	Budowanie wniosków na podstawie analizy źródła narracyjnego (II/1) Rozumienie wydarzeń i procesów społeczno – politycznych (II/5)
--------------------------	--

Przykładowe poprawne odpowiedzi

- *Gmina przed reformą była tylko jednostką podziału terytorialnego, po reformie jest również wspólnotą mieszkańców.*
- *Gmina w wyniku reformy uzyskała nowe uprawnienia i stała się wspólnotą obywateli.*

1 p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi

### Zadanie 18. (0–1)

Tworzenie informacji	Omawianie, ocenianie, porównywanie wydarzeń i procesów politycznych, społeczno-ekonomicznych, kulturowych (III/1–4)
----------------------	---

**Temat 1.**

**20 lat przemian ustrojowych w Polsce. Rozważ, czy Polska i Polacy odnieśli sukces. W wypracowaniu wykorzystaj dwa materiały źródłowe zawarte w II części arkusza egzaminacyjnego.**

**0–10 p. Struktura wyводу:**

0–1 p. – sformułowanie stanowiska lub podsumowanie wyводу

0–9 p. – argumentacja :

0–3 p. sformułowanie argumentów

0–3 p. sformułowanie kontrargumentów

0–3 p. obalenie kontrargumentów lub skomentowanie ich, lub wyciągnięcie wniosków

Zasada przyznawania punktów za podanie argumentów, kontrargumentów i wyciągnięcie wniosków jest jednakowa: poprawność merytoryczna i logiczna, odpowiedni komentarz (uzasadnienie, omówienie).

**0–6 p. Faktografia:** ocenie podlega poprawność merytoryczna oraz wielość i różnorodność podanej faktografii.

**0–2 p. Wykorzystanie materiałów źródłowych:** poprawnie wykorzystany materiał źródłowy zawiera dane bibliograficzne oraz poprawne informacje podane we właściwym kontekście.

**0–1 p. Kompozycja pracy:** za uporządkowany, logiczny wywód, (wstęp, rozwinięcie i podsumowanie stanowią logiczną całość).

**0–1 p. Poprawność językowa:** za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym. Ocenie podlega styl, gramatyka i zapis (ortografia).

**Temat 2.**

**Omów polską drogę transformacji ustrojowej na tle wybranych krajów postkomunistycznych. W wypracowaniu uwzględnij czynniki ułatwiające i utrudniające proces transformacji w tych krajach.**

**0–12 p. Struktura wywodu:**

0–4 p. przedstawienie kluczowych etapów transformacji ustrojowej w Polsce (1 p. – za wskazanie jednego istotnego elementu transformacji ustrojowej w Polsce).

0–4 p. odniesienie się do sytuacji w innych krajach postkomunistycznych (o liczbie przyznanych punktów decyduje jakość odniesienia, czyli poprawność merytoryczna komentarza i jego wieloaspektowość).

0–2 p. podanie czynników ułatwiających proces transformacji.

0–2 p. podanie czynników utrudniających proces transformacji.

**0–6 p. Faktografia:** ocenie podlega poprawność merytoryczna oraz wielość i różnorodność podanej faktografii.

**0–1 p. Kompozycja pracy:** za uporządkowany, logiczny wywód, (wstęp, rozwinięcie i podsumowanie stanowią logiczną całość).

**0–1 p. Poprawność językowa:** za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym. Ocenie podlega styl, gramatyka i zapis (ortografia).